

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Prima Duo Sæcula Complectens

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1758

VD18 13322648

§. 20. Tractatus Theophili ad Autolicum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66002](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-66002)

Sæculum II. mentionem faciat in Tractatu suo ad Au.
A. C. 180. tolycum, quem hodierna adhuc die ha-
bemus.

§. XX.

Tractatus Theophili ad Autolycum.

Autolycus erat vir Paganus magno in-
genio, & sciendi percupidus; animo
adversus Religionem Christianam præ-
occupato eam sicut alii, Doctrinam esse
insolentem, & rationi repugnantem pu-
tabat. Huic opposuit Theophilus suum
Tractatum, quem in tres libros divisit.

*Post. Justin.
edit. 1615.* In primo ad quæstionem, sibi ab Autoly-
co propositam de vero Deo, in hunc mo-
dum loquitur: *Si dicas, ostende mibi
Deum tuum, etiam ego dicam, ostende
mibi, quod sis homo, demonstra mibi, quod
oculis animæ videoas, & quod auribus men-
tis tuæ audias; oculi corporis non nisi
terrestria, & sensibilia vident. Cæci
non vident lumen solis, quis ideo fulgere
solem neget? itaque oculi animæ tuæ pec-
catis tuis obfuscantur; est anima tua spe-
culum maculatum. Ostende te talem,
qualis es. An non es adulter, nec luxu-
riosus, nec fur, nec raptor, nec obtrecta-
tor, nec iracundus, nec ambitiosus, nec a-
varus? parentibus inobediens, aut libero-
rum tuorum venditor? talibus Deus se
non manifestat, nisi prius mundentur.*

Dices

Dices mibi; tu ergo, qui Deum vides, Sæculum II.
describe mibi ejus formam. Ad hanc ob- A.C. 180.
jectionem Theophilus præcipua Dei at-
tributa enumerando satisfacit, & deinde
sic pergit.

Sicut anima hominis est invisibilis, &
ex motu, quem tribuit corpori, cognosci-
tur, ita Deum oculis nostris videre non
possimus, at ex ejus Providentia, & ope-
ribus cognoscimus. Quis videns navem,
vela facientem, & portum feliciter subeun-
tem, dubitat, num aliquis Rector sit, qui
cursum dirigat? ita etiam Deum dari
credere debemus, qui hoc universum guber-
nat, quamquam eum oculis carneis non pos-
simus conspicere. Imperatorem in terris
regnare aliquem, omnes credunt, quam-
quam omnes non videant; attamen per le-
ges, per Ministros, per imagines suas in-
notescit; solum Deum ex operibus ejus, &
Potentiae effectibus agnoscere renuis. Qua-
re autem Deum esse non credas? an non
intelligis, rebus omnibus principium esse
in fide; quomodo agricola meteret, nisi
semen suum terræ credidisset? quis maria
trajiciet, nisi perito Nauclero fidat? quis
iæger sanitatem recuperabit, si nullam in
Medico fiduciam habeat? quam artem,
quam scientiam addisces, nisi in ipso di-
scendi exordio fidem Magistro habeas?

Exinde Deorum Gentilium vanitatem
monstrat, & librum primum hisce clau-
dit:

p. 74.

p. 76.

Sæculum II. dit: *Quapropter Imperatorem honorabo, A. C. 180. at non adorabo, Deum autem verum, qui solus, & natura Deus est, adorabo. Imperator Deus non est, sed homo est a Deo constitutus, non ut adoretur, sed ut Mundum in æquitate judicet. Hoc est munus ejus, ipsi a Deo commissum. Quis Imperator toleraret, quis ferre æquo animo posset, ut quisquam subditorum suorum penes se Imperatoris titulo nuncupetur; est nempe Nomen ipsi proprium, quod alteri tribuere nefas sit; sic etiam solum Deum adorare oportet. Cæsarem honora debito affectu, obedi, subditus esto, ora Deum pro eo. Et ita Dei Præceptum adimplebis.*

p. 79.

Tum Autolycum ad legendas S. Scripturas commonet, ut instruatur, & Judicij Divini rigorem, quem ipsi comminatur, evitare valeat.

p. 86.

Act. 17. 28.

p. 91.

In libro secundo Theophilus ridiculam Idolorum cultus ineptiam, Poetarum, & Philosophorum sibi contradicentium pugnam, eorumque de rebus Divinis inscitiam demonstrat; hic textum integrum Arati adducit, cuius hemistichium S. Paulus citat. Ostendit etiam, quantum his omnibus Prophetæ præsent. Historiam Creationis secundum Moysen narrat, & prolixe etiam per allegorias morales explicat. Notat sapienter, omnes orbis nationes septimanam, & diem septimum, quem Judæi sabbatum vocant, nume-

numerare. Post alia de Verbo Dei disse- Sæculum II.
A. C. 180.
rens, ait: *Verbum Dei est Filius ejus, non*
eo modo, quo Poetæ, & fabularum Auto-
res dicunt, Diis Filios esse, nempe modo p. 100.
humano progenitos, sed ea ratione, qua Ve-
ritas id de Verbo enarrat, quod semper in
Deo fuit; nam antequam quidquam crea-
retur, erat ejus consilium, conceptus, &
prudentia. Quando vero Deus omnia, quæ
decreverat, creare voluit, hoc Verbum pro-
latum genuit, primogenitum omnis Crea-
turæ, quod non intelligas, ac si Deus re-
manserit Verbo suo vacuus, sed postquam
genuit, semper cum eo conversatur. Ita-
que Theophilus Verbum coæternum Pa-
tri fatetur, at expressione, antiquis Theo-
logis usitata, generationem nominat illam
egressionem, per quam Filius extra se ma-
nifestatus est, quando Pater per ipsum
Creaturas produxit. Subjungit; Deum
Verbum ex Deo natum, a Patre mitti,
quandocunque velit. Et iterum; tres
dies, qui astrorum creationem præcesse-
runt, figuræ esse Trinitatis Divinæ, Pa-
tris, Verbi, & Sapientiæ; sub nomine v. S. Thom.
2. 2. q. 45.
a. 1.
Sapientiæ S. Spiritum indicat, omnis Sa-
pientiæ fontem. Hic notari potest, Theo-
philum omnium antiquorum primum
voce Triadis, aut Trinitatis, usum fuisse,
qua distinctionem Divinarum Personarum
significaret. Inter alia quoque inquit;
Deum hominem nec mortalem, nec im-
mortala-

p. 94.

p. 103.

Sæculum II.
A. C. 180.

mortalem creasse, sed utriusque vitæ capacem, prout innato sibi liberò arbitrio usurus esset.

107. 112.

In libro tertio duplicem calumniam a Paganis confictam refellit, primo libros nostros sacros esse novos, & deinde in conventiculis talia a Christianis perpetrari, quæ omnes boni abominentur. Objectum hoc secundum retorquet, dum ex Poetis, Historicis, & Philosophis Ethnicis monstrat, quam perversis morum principiis, & pravis eorum criminum exemplis, quæ falso Christianis imponentur, ipsorum Gentilium juventus instituuntur, præsertim Deorum suorum, quo nihil efficacius, exemplo. Tum Legis Divinæ Sanctitatem ex Decalogo, Prophatarum effatis, & Evangelio ante oculos ponit, subditque: *Jam vos ipsos Judices invoco, an homines tali morum norma, & doctrina ab teneris unguiculis imbutos, cæco impetu vivere, horrenda Venere contaminari, & quod summa impietas esset, immolatorum infantum carnibus ventrem implere, cuiquam verosimile videri possit; homines inquam, quibus nec vestris gladiorum spectaculis per Religionem adesse licet, ne humanæ cædis complices reputentur. Nec minus alia Gentilium refugimus solemnia, ne illarum rerum, quæ ibi cantantur, obscenitate aures nostræ, & oculi, modestiæ assueti, offendantur; si enim*

p. 126.

enim quæstio sit de dapibus humanis, in Sæculum II.
ludis vestris solemnibus Thyestes, & Te- A.C. 180.
reus propriam sobolem ori, & stomacho
ingerere spectantur; si agatur, de adulte-
riis, ibi non hominum modo, sed & Deo-
rum incestus suavi, & jucunda cantorum
voce, quos multo ære publico remunerami-
ni, celebrantur. Verum Christiani a tan-
torum scelerum vel sola cogitatione sunt
remotissimi; continentiae, & temperantiae
amantes sunt, unitatem matrimonii ser-
vant, castitatem colunt, iniquitatem exulat,
vitia eradicantur, justitiae studium viget,
legem Dei observant, pietas super omnia
babetur, Deum honorant, Dei gratiam
custodiunt, eos verbum Dei regit, sapien-
tia instruit, vita æterna remuneratur,
Deus regnat.

Ut autem Theophilus de novitate
nostræ Doctrinæ suspicionem amoveret,
ipsorum profanorum auctorum testimo-
nio probat, quam ignari antiquarum hi-
storiarum Græci fuerint, & quanto an-
tiquiores Moyses, aliique Prophetæ fue-
rint, si ætas illorum cum ætate Historico-
rum, & Poetarum comparetur; citat
Manethonem Ægyptum, Menandrum
Ephesum, & Berosum Chaldæum circa
historiam Regum Tyri. Totam Chrono-
logiam ex ordine refert, incipiens ab Ada-
mo usque ad sua tempora, id est, Mar-
cum Aurelium, quem annis novemde-
cim,

Hist. Eccles. Tom. I.

Rr

cim,

Sæculum II.
A. C. 180.

cim, & diebus decem imperasse dicit; tum computatis singularum Epocharum summis a Creatione Mundi usque ad Imperatoris Marci Aurelii obitum quinques mille, sexcentos nonaginta quinque annos numerat. Hæc in tribus libris Theophili Antiocheni ad Autolycum notata dignissima fuere. Etiam commentarios in Proverbia, & quatuor Evangelia, quos conjunxerat, scripsit, præter alias tractatus breves, & elegantes, ædificandis Fidelibus aptissimos. Scripsit quoque contra

Hier. script. Marcionem, & iterum contra Hermogenem, alium hæreticum sibi coævum; in hoc ultimo opere citat textus ex S. Joannis Apocalypsi.

§. XXI.

Hæresis Hermogenis.

Hermogenes erat pictor, & Philosophus; relictam Ecclesiæ Doctrinam cum Stoicorum opinionibus permutavit; Materiam æternam esse, & increatam dicebat, cui aliquando Dæmones essent reuniendi; ajebat etiam, corpus IESu Christi esse in Sole; in Africa docuit Tertulliani tempore, sicut & Discipulus ejus

Tertull. in Nigidius. In Galatia Seleucus, & *Herm. c. 1.* mias eandem opinionem de materia æterna, & Deo coæva tenebant; præterea *2. & 3. Præscr.* *Philost. de hær. c. 2. c. 8.* hominum animas ex igne, & vento constare, & ab Angelis creatas asserebant; *Baptis-*